

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/144

KARAR NO : 1981/503

yılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılan başvuru sonucu görevli yargı yeri belirlenmesine rağmen verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Ali Mert

O L A Y : 24.1.1978 günü, Altındağ Etlik Yayla Mahallesi'nde müşteki Kemal Uluhanlı ile Turan Öztürkler'in sokakta yürüdükleri sırada halen firarda bulunan Şeref isimindeki şahısla sanık Ali Mert'in, müştekilere seslenerek durdurdukları ve hangi partidensiniz diye ısrarla sordukları ve Kemal Uluhanlı'nın "Cumhuriyet Halk Partiliyim" demesi üzerine de tabancayla ateş ettikleri ve müştekinin yaralandığı iddiasıyla Altındağ C. Savcılığı'na açılan kamu davası üzerine öldürmeye tam teşebbüs ve ruhsatsız silah taşımak suçlarından yargalanan sanık Ali Mert hakkında Altındağ 2. Ağır Ceza Mahkemesi 3.7.1979 gününde, 1979/184-130 sayılı olayın, politik görüş ayrılığından kaynaklandığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'de 16.2.1980 gününde, 1980/144 esas sayılı ile görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 39. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Başvuruyu inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 24.3.1980 gününde, 1980/56-120 sayılı ile; "Suçun, politik ve ideolojik saikle, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı olarak işlendiği" gerekçesiyle askeri yargı yerini görevli bularak başvurunun reddine karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi kararını alan sıkıyönetim komutanlığı 3 numaralı Askeri mahkemesi duruşmaya devam etmiş, 14.11.1980 gününde, 1980/144-192 sayılı ile; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev belirleyen kararından sonra 2301 sayılı Yasa ile 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin değiştirildiğini, suçun, ilândan önceki üç ayın dışında işlenen münferit bir olay niteliğinde ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu örgüt veya örgüte bağlı olmayan sanık tarafından gerçekleştirilen ve sıkıyönetim mahkemelerindeki davalarla organik bir bağ bulunmadığı" gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş ve bu karar da kesinleşmiştir.

Böylece, Altındağ 2. Ağır Ceza Mahkemesi ile Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE ÇERKEKEÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Fethi Özduval, İsmail Oğuz

Şeref Tolungüç, Orhan Erdem, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı, 6.7.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Hüseyin Çakıroğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askerî, Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Musa Sönmez'in Uyuşmazlık Mahkemesi'nce daha önceden görevli yargı yeri belirlenmiş olduğundan yasaya aykırı olarak verilen görevsizlik kararının yazılı emir yoluyla bozulması gerektiği biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş ve düşünüldü:

Görev konusu, kamu düzenine ilişkin olup yargılamanın her evresinde gözönünde tutulmalıdır. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev belirleyen kararından sonra dahi görev konusunu düzenleyen yasa değişikliklerinde yargı mercilerinin aksine bir hukum konmamışsa bu yasa değişikliğini gözönü etmeleri gerekir. Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün görev belirleyen 24.3.1980 günlü kararından sonra 9.9.1980 gününde, 230b sayılı Yasa ile 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi değiştirilmiştir. Eski metin, tek fıkra halinde iken yeni değişiklikle madde metni (a) ve (b) fıkraları şeklinde düzenlenmiş (a) fıkrasında üç aylık süre koşulu konmuş, bağlantı koşuluda (b) fıkrasında aynen "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına....." eski metindeki gibi düzenlenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 24.3.1980 günlü kararında suçun, "politik ve ideolojik saikle sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olarak işlendiği"ni kabul edip, askeri yargı yerini belli ederken 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesindeki bağlantı koşulunun varlığını esas almıştır. Bu duruma göre, 1402 sayılı Yasa'nında 230b sayılı Yasa ile yapılan değişikliğin Mahkememiz kararına etki olmadığı şüphesizdir. Öte yandan Anayasa'nın 142., 2247 sayılı Yasa'nın 1., 19., 29. maddeleri hükümlerine göre, Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları kesin olup, 28/2. maddesi hükmü gereği de "ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uymak, geçiktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler."

Açıklanan nedenlerle, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askerî Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 1., 19., 28., 29. maddeleri hükümlerine aykırı olarak verdiği görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüşe, Ahmet H. Boyacıoğlu, bu konuda bir karar verilmesine yer olmadığı ve kararın yazılı emir yoluyla bozulması için Milli Savunma Bakanlığı'na gönderilmesi gerektiği; İsmail Oğuş ve Servet Tüzün Adli Yargı'nın görevli olduğu düşüncesi ile katılmadıklarıdır.

SONUÇ: Anlaşmazlık konusu suçun, sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu suçlarla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunduğu açıklanarak sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevli olduğuna Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nce 24.3.1980 tarihinde, 1980/56-120 sayı ile, karar verilmiş bulunmasına göre, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce verilen 14.11.1980 günlü, 1980/144-192 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun bu konuda bir karar verilmesine yer olmayıp bu kararın yazılı emir yoluyla bozulması için Milli Savunma Bakanlığı'na gönderilmesi gerektiği, İsmail Oğuz ve Servet Tüzün'ün Aomî Yargı'nın görevli olduğu yolundaki karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla, 6.7.1981 tarihinde kesin olarak karar verildi.

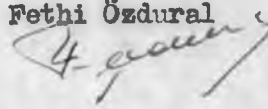
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

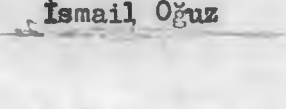
Üye

Fethi Özdural

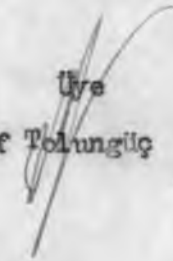
Üye

İsmail Oğuz

Üye

Şeref Tolungüç

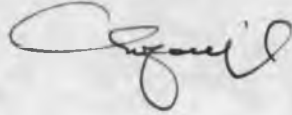
Üye

Orhan Erden

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

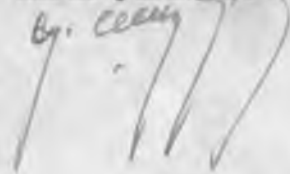
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/144

KARAR NO : 1981/503

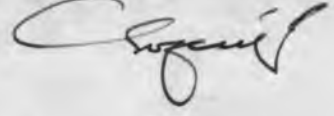
KARŞI OY YAZISI

Çoğunlukça kararda, 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 13. maddesinde yer alan "Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içinde irtibatlı bulunan suçlar" kuralı 19.9.1981 günlü, 2301 sayılı Yasayla yapılan değişiklikle aynen korunduğu ve bu hükmü sözü edilen 13. maddenin (b) bendinde yer verildiği, Anayasa'nın 142. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1., 19. ve 29. maddeleri hükümlerine göre Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının kesin olduğu ve aynı yasanın 28/2. fıkrası gereği "ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler; mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler." yönleri belirtildikten ve Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 24.3.1980 günlü kararında/ da suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu suçlarla umumi ve müşterek gaye içinde irtibatlı olarak işlendiği kabul edilerek askeri yargı yerince sözü edilen 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılar başvurunun reddine karar verilmiş olduğu açıklandıktan ve sonuç olarak mevzuattaki değişimin Uyuşmazlık Mahkemesi kararını ve binnetice görevi etkilemediği ortaya konulduktan sonra işin esasının yeniden incelenerek sıkıyönetim mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi, kabul edilen gerekçeler karşısında açık bir çelişkidir. Gerçi Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının kesinliği mevzuattaki görev kurallarının ayakta kalmaları ile mümkündür ve bu kurallar değiştiğinde görev sorununda yeniden gündeme geleceği doğaldır. Ancak çoğunluğunda kabul ettiği gibi 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı Yasa ile değişik 13. maddenin (b) bendi kuralı eski hükmü aynen tekrarlamış ve yeni bir görev kuralı oluşturmuştur. Uyuşmazlık Mahkemesi de bu kurala dayanmış ve askeri yargı yerini görevli bularak başvuruyu 24.3.1980 gününde reddetmiştir. Yeni yasal düzenlemenin görev durumunu etkilemesi bakımından sıkıyönetim mahkemesinin, Uyuşmazlık Mahkemesinin bu konudaki kesin kararına karşın görevsizlik kararı vermesinde olumsuz görev uyumluluğundan değil ancak, kanuna aykırı olarak karar vermesinden söz edilebilir. Bu durumda ise Uyuşmazlık Mahkemesince karar vermeyi gerektiğinden yasal bir neden yoktur. Kanuna aykırı olarak verilen böyle bir kararın nasıl ve hangi mercice kaldırılacağıda 353 sayılı Yasa'nın 243. maddesinde gösterilmektedir. Bu nedenle bu hükmün gereğince sözü edilen kararın yazılı emirle bozulması için dosyanın Milli Savunma Bakanlığı'na gönderilmesi ye

rine, sikiyönetim askeri mahkeme*si* kararının kaldırılmasına karar verilmesine karşı-
yım.

Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

t/ç

ESAS NO : 1981/144

KARAR NO : 1981/503

(KARŞI OY YAZISI)

Siyasi görüş ayrılığı nedeniyle öldürmeğe tam kalkışma ve 6136 sayılı kanuna aykırı davranış suçlarını işlediği iddia olunan Ali Mert hakkındaki kamu davasında;Suçun işleniş saiki esas alınarak Adli Yargıda görevsizlik kararı verilmesi ve 2247 sayılı kanunun 19 no maddesine görede karşı düşünce ile,Askeri Yargı Mercinin uyumsuzluk mahkemesine başvurması üzerine,Uyumsuzluk Mahkemesinin 24.3.1980 günlü kararıyla Askeri Yargının görevli olduğu birlenmiş ise de;Yargılama aşamasında yürürlüğe giren ve görev değişikliğini içeren 2301 sayılı kanunla değişik 1402 sayılı kanunun 13.maddesi karşısında;yeniden görevsizlik kararı verilmekle Adli ve Askeri Yargı Mercileri arasında 2247 sayılı kanunun 14 noü maddesinde yer alan olumsuz görev uyumsuzluğunun doğduğu anlaşılmaktadır.

Uygulamada ve öğretide; Mahkemelerin görevlerini düzenliyen kuralların kanunda açık bir hüküm olmadıkça kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle yürürlüğünden önce işlenen suçlar bakımından da geçerli olduğu kabul edilmektedir.

Uyumsuzluk Mahkemesinin uygulamalarında da benimsenen bu görüş karşısında;Uyumsuzluk Mahkemesi kararlarının (kesinliğinin ve bağlayıcılığının) dayandığı yasanın yürürlüğü ile sınırlı olduğunu kabul etmek zorunlu hale gelmektedir.

Bu durumda anılan madde değişikliği üzerine Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 numaralı Askeri Mahkemesinin "suçun sıkıyönetim ilânından önceki 3 ay dışında işlendiği ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğu ve fakat sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunmadığından" söz eden görevsizlik kararı vermesinde Yasaya aykırı bir yön bulunmamaktadır. .

Uyumsuzluk mahkemesinin 24.3.1980 günlü kararında,karara dayanak yapılan 1402 sayılı kanunun değişiklikten önceki 13.maddesinin bütünüyle yer almış olması eylemin,maddenin değişik metninin b fıkrasında yazılı şekilde (Sıkıyönetim Mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak,başka bir deyişle Sıkıyönetim Mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla örgütsel veya organik bağlantı içinde) işlendiğini göstermez.

Oluşan,toplanan kanıtlara,suç tarihine ve niteliğine ve 1402 sayılı kanunun değişik 13.maddesine göre,davaya adli yargı yerinde bakılması gerektiğinden Altındağ 2 Ağır Ceza Mahkemesinin 3.7.1979 gün ve 1979/184-130 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması düşüncede bulunuyoruz.

Üye

Üye

İsmail Oğuz

Servet Tüzün

D/E